Redakcya, Administracya i Drukarnia: Lwów, ulica Sokoła l. 4. Adres dla telegr.: „Sera" Lwów.

Telefon Redakcyi Nr. 155. Telefon Administracyi 1201.

GAZETA PORANNA

wychodzi dwa razy dziennie: o godzinie 6-tej rano i o godzinie 2 popołudniu („Gazeta Wieczorna").

Ceny prenumeraty: Abonament miesięczny we Lwowie za oba wydania gazety 2 korony.

Za codzienną dwukrotną dostawę do domu dopłaca się 60 halerzy.

Z przesyłką pocztową w kraju i monarchii:

miesięcznie	2 K 50 h.	z dwukrotną	3 K — h.
kwartalnie	7 „ 50 „	wysyłką	9 „ — „
rocznie	30 „ — „	pocztową	36 „ — „

W Niemczech miesięcznie . . . . . 4 K — h

W innych państwach Zw. p. miesięcznie 5 „ — „

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy petitowy lub jego miejsce 24 hal. Nadesłane za wiersz petitowy lub jego miejsce 80 hal. Po kronice wiersz 2 kor. Nekrologia za wiersz petitowy 60 hal. — Drobne ogłoszenia po 6 hal. za wyraz, wyrazy tłustemi czcionkami liczą się po dwójnie. Numer pojedynczy we Lwowie 4 hal., na prowincyi 8 hal.

Nr. 578. Lwów, czwartek 14. marca 1912. Rok II.

Wielka katastrofa kolejowa pod Trzebinią.

Wnioski komisyi drożyźnianej w Izbie posłów.

Katastrofa kolejowa pod Trzebinią.

Wrażenie w Krakowie. — Jeszcze szczegóły wypadku. — Z górą 100 rannych. — 2 zabitych. — Kto winien?

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Kraków, 13. marca.

Dzień dzisiejszy zbiegł w Krakowie pod wrażeniem strasznej katastrofy pod Trzebinią. Miasto zaalarmowane zostało pierwszemi wiadomościami już w godzinach porannych, to też gdy koło godziny 10-tej nadjechał pociąg ratunkowy z kilkudziesięcioma ofiarami „sparsystemu" kolejowego, dworzec przepełniony był publicznością, przed dworcem również tłumy ludzi asystowały odwożeniu chorych. Przygnębienie z powodu rozmiarów katastrofy było powszechne. Podnoszono przedewszystkiem z oburzeniem fakt, iż zarząd kolei północnej robotników sezonowych poumieszczał w wozach jak bydło, wystarczy powiedzieć, że w jednym wagonie umieszczono po 80—100 ludzi. Nic dziwnego, że w takich warunkach lekkie nawet zdarzenie musiało pociągnąć za sobą ofiary w ludziach, cóż dopiero, gdy lokomotywa niewstrzymana jechała wzdłuż pociągu robotniczego, rozbijając wóz za wozem.

* * *

Do szczegółów, które podałem w „Gazecie Wieczornej", dodaję jeszcze następujące:

Pociąg robotniczy Nr. 1441 wyruszył stąd onegdaj w nocy, natłoczony robotnikami sezonowymi, pochodzącymi przeważnie z okolic Niska i Dąbczy, oraz z Królestwa Polskiego. Składał się on z 18 wozów III klasy, z których każdy mieścił do 100 ludzi, wszystkich robotników było około 1500. Pociąg o godz. 4·20 rano wyruszył ze stacyi w Trzebini w stronę Szczakowej.

W chwili, gdy pociąg znajdował się za stacyą w dość wązkiem miejscu, najechała nań lokomotywa z próżnymi wagonami i wbiła się wprzód w ścianę trzeciego wozu, miażdżąc go w zupełności, poczem wbijać się poczęła w następne wozy przesuwającego się pociągu.

S k u t k i z d e r z e n i a b y ł y s t r a s z n e. Sceny, jakie rozgrywać się poczęły wśród ciemności nie dadzą się opisać. Zgiełk, płacz i jęki objęły cały pociąg, grozę katastrofy powiększała ciemność. W miejscu, gdzie nastąpiło zderzenie, stoją c a ł e k a ł u ż e k r w i. Na ratunek pospieszył wprzód personal stacyjny z dwoma braćmi zakonu Salwatoryenów.

62 rannych odwieziono specyalnym pociągiem ratunkowym do Krakowa, 40 odjechało w stronę Oświęcimia, 20 uciekło w pole w obawie przed dłuższą kuracyą w szpitalu.

W Krakowie.

Po przyjeździe pociągu ratunkowego do Krakowa zajęto się opatrywaniem rannych w poczekalni I klasy. Większość rannych to chłopcy i dziewczęta w wieku od 15—20 lat. Poczekalnię wypełniły jęki i płacze biednych ofiar.

Przy opatrunku byli czynni lekarze kolejowi, z Pogotowia i wojskowi, zawezwani przez delegata Fedorowicza. Rannych — jak już doniosłem — odstawiono do szpitala, do Bonifratrów, na klinikę chirurgiczną i do szpitala wojskowego. Do wieczora dokonano kilkunastu amputacyi nóg. Stan wielu rannych jest niebezpieczny, czterech walczy ze śmiercią, dwie osoby, jak wiadomo, umarły już.

Szczegóły katastrofy.

Maszynista Michalik prowadzący manewrującą maszynę wracał ze stacyi kolei lokalnej na stacyę główną po dalsze wagony, wjechał na niedozwolone miejsce poza tak zwany drąg graniczny, który wskazuje dokąd wolno posuwać się maszynie pełniącej służbę przesuwania.

W miejscu tem tor, którym jeżdżą maszyny przesuwające wozy, krzyżuje się z torem, którym nadjeżdżał pociąg robotniczy.

Michalik spostrzegł lokomotywę tego pociągu, dał kontraparę, usiłując cofnąć się, lecz d ź w i g n i e o d m ó w i ł y i n i e z d o ł a ł m a s z y n y z a t r z y m a ć. Wówczas razem z palaczem w y s k o c z y ł z l o k o m o t y w y.

M a s z y n a p o s z ł a d a l e j, nastąpiło zderzenie, r o z l e g ł s i ę

straszny huk i łomot.

Pierwsze wozy pociągu uderzyły na skrzyżowaniu torów na maszynę idącą naprzód. Uderzenie spowodowało bardzo znaczne uszkodzenie wozów, żelazo pogięło się, pierwsze wozy doznały zupełnego zdruzgotania. Pociąg robotniczy szedł dalej naprzód opierając się o maszynę.

Z 20 wozów ledwo 2 są mniej uszkodzone.

Akcya ratunkowa.

Na miejsce przybył w chwilę po wypadku naczelnik stacyi Byrski z lekarzem kolejowym Doboszyńskim.

W ciemności spostrzeżono leżących na torze rannych, którzy wypadli kiedy runęły ściany wagonów.

Reszta pozostawała w wozach nie dając znaku życia, dopiero po chwili rozległy się wołania i jęki o ratunek.

Rozpoczęło się opatrywanie rannych. Na miejscu też proboszcz kanonik Bok i katecheta Kummer udzielali niebezpiecznie rannym pociechy duchownej i ostatniego pomazania.

Na miejsce katastrofy przybyła niebawem komisya urzędowa, uczestniczyli w niej także bawiący przypadkiem na miejscu wyżsi urzędnicy wiedeńscy między nimi radca dworu Boynger.

Szkoda jest bardzo wielka.

Ofiary.

Kraków. (Tel. pryw.). Wczorajsza katastrofa w Trzebini należy do największych, jakie zanotowano w ostatnich czasach; jest 61 ofiar, ludzi przeważnie biednych, robotników rolnych. Tylko ciężej ranionych zatrzymano, reszta, nie zważając na kontuzye odniesione, odjechała następnym pociągiem przez Mysłowice na robotę do Prus.

Na stacyi w Trzebini umarł, w czasie gdy go opatrywano, Andrzej Jużko z Nowej Wsi p. Nisko. W klinice chirurgicznej w Krakowie zmarła skutkiem pęknięcia wątroby Marya S z e l ą ż y n a z Janowic. Dwóch ciężko chorych doznało wstrząsu mózgu i innych obrażeń. 9 ranionych umieszczono na oddziale chirurgicznym; z nich 3, którzy odnieśli tylko uszkodzenie, odesłano do domu; w szpitalu wojskowym znajduje się 45 ranionych, z których pięciu walczy z niebezpieczeństwem utraty życia. Jednego umieszczono w szpitalu Bonifratrów. Najwięcej jest złamań nóg i rąk, oraz stłuczeń to od upadających kufrów, to od walących się ścian wagonów. Z personalu kolejowego jest ciężko raniony konduktor Julian A l b i n o w s k i.

Śledztwo — Kto winien?

Przez całe popołudnie wczoraj przeprowadzano w Trzebini śledztwo. Z ramienia sądu w Chrzanowie prowadzi śledztwo sędzia dr. Kurnikowski, z ramienia dyrekcyi kolei Północnej radca dworu Boynger, zastępca dyrektora z Wiednia, i szef kolejowego inspektoratu krakowskiego st. inspektor Potoczek. Śledztwo kieruje się głównie przeciw maszyniście M i c h a l i k o w i, który najechał ze swą maszyną na pociąg i przeciw dozorcy przetokowemu, którego zadaniem jest baczyć, aby przesuwanie wozów odbywało się bez przeszkód. Wieczorem wczoraj prowadzono w dalszym ciągu śledztwo w Krakowie i przesłuchano szereg świadków.

Jako przyczynę katastrofy podają fałszywe ustawienie zwrotnicy, jednakowoż znawcy twierdzą, że stacya i tor w Trzebini są wogóle za ciasne, od lat już toczy się tam sprawa o roz-

szerzenie dworca. Należy podnieść, że onegdaj zdarzył się tam w tem samem prawie miejscu wypadek, który tylko dlatego nie pociągnął ofiar w ludziach, ponieważ zderzyły się dwa pociągi towarowe.

Komunikat urzędowy.

Kraków. (TBK), Dyrekcya kolei wydała następujący komunikat o katastrofie w Trzebini: Około godziny 4 min. 20 rano zderzył się wyjeżdżający z Trzebini do Szczakowej pociąg nr. 1441 z robotnikami do Prus z maszyną manewrującą, przyczem z 800 znajdujących się w pociągu robotników zostało 13 ciężko a 32 lekko rannych. Na miejsce wypadku nadszedł pierwszy pociąg pomocniczy ze Szczakowej. Pomocy lekarskiej udzielili w pierwszej chwili miejscowi lekarze Dobrzyński i Skórkowski. Następnie przyjechał kolejowy korpus sanitarny z Krakowa. Rannych tymczasowo opatrzonych odwieziono osobnym pociągiem do Krakowa a tam do szpitali. Na miejsce wypadku przybył techniczny dyrektor kolei północnej, radca dworu Boyringer, naczelnik ruchu Tessler, naczelnik inspektoratu Połouczek. Śledztwo w toku.

Izba posłów.

(53 posiedzenie XXII. sesyi z dnia 13. marca).

Wiedeń. (TBK). Po przeszło tygodniowych obradach Izba ukończyła wczoraj dyskusyę nad wnioskami komisyi drożyźnianej w sprawie kartelu, drożyzny węgla i podatku spirytusowego. Po przemówieniu końcowem sprawozdawcy przystąpiono o godz. 4 do głosowania.

W ciągu dyskusyi pp. Zarański i Teufel uczynili formalny wniosek, aby wnioski komisyi drożyźnianej, dotyczące karteli, drożyzny węgla i nafty przekazano komisyi gospodarczej, a wnioski dotyczące podatku spirytusowego komisyi finansowej.

P. Seitz podnosi, że wnioski te sprzeczne są z postanowieniami regulaminu i nie powinny być poddane pod głosowanie.

Czterogodzinne głosowanie.

Izba oświadczyła się za dopuszczeniem tych wniosków pod głosowanie.

Wniosek o odesłanie wniosków komisyi drożyźnianej do komisyi gospodarczej odrzucono co do drożyzny węgla i nafty w zwykłem głosowaniu 235 głosami przeciw 196, co do administracyjnych zarządzeń przeciw kartelom w głosowaniu imiennem, zarządzonem na wniosek socyalnych demokratów, 241 głosami przeciw 162; drugą część wniosku p. Teufla o przedłożeniu materyału ankiety kartelowej, oraz o wniesieniu jeszcze przed feryami letniemi przedłożenia rządowego co do uregulowania przez państwo sprawy kartelu — przyjęto.

Przystąpiono do głosowania nad wnioskami komisyi drożyźnianej w sprawie zarządzeń administracyjnych przeciw kartelom. Na wniosek p. Miklasa głosowano najpierw nad pierwszemi słowami wniosku komisyi drożyźnianej: „celem powstrzymania lichwiarskich cen kartelu w ogólności wzywa się rząd“ i słowa te przyjęto.

Punkt pierwszy wniosku komisyi, opiewający, aby rząd przedłożył sprawozdanie o krokach, jakie zamierza przedsięwziąć w sprawie zmonopolizowania wielkiego handlu, względnie produkcyi rozmaitych towarów, których ceny podnosiły kartele — odrzucono. Przyjęto wniosek p. Steinhausa, wzywający rząd, aby wobec przedsiębiorstw kartelowych zastosował zarządzenia administracyjne, zmuszające ich do obniżki cen.

Wskutek przyjęcia wniosku p. Steinhausa, odpadło głosowanie nad drugim punktem wniosku komisyi drożyźnianej, wzywającym rząd, aby wystąpił przeciw kartelom i zastosował do nich podobne zarządzenia, jakie swego czasu stosował przeciw rafineryom.

Wniosek dodatkowy p. Domesa (soc.), aby wyrazić rządowi votum nieufności za nieuszanowanie uchwały Izby poselskiej co do rozpoczęcia rokowań w sprawie zniesienia zakazu importu sacharyny, odrzucono 243 głosami przeciw 164.

Wniosek p. Polita domagający się ewentualnego zniesienia ceł importowych od towarów, wyrabianych przez kartele, odrzucono.

Przy głosowaniu nad wnioskami w sprawie węgla punkty 1, 2 i 4, odnoszące się do przymusowego zarządu itd. kopalń węgla odesłano do komisyi gospodarczej z poleceniem, aby włączono je do obrad nad nowelą do ustawy górniczej. Uchwała ta zapadła 218 głosami przeciw 198. Inne wnioski komisyi w sprawie drożyzny węgla uchwalono.

W sprawie podatku spirytusowego punkt pierwszy wniosku komisyi, domagający się jak najrychlejszego przedłożenia projektu ustawy, znoszącego zupełnie wszelkie bezpośrednie i pośrednie premie dla fabryk spirytusu i gorzelń, z wyjątkiem małych gorzelni rolniczych, przyjęto, wskutek czego odpadło głosowanie nad pierwszym punktem wniosku p. Miklasa co do rokowań w tej sprawie z rządem węgierskim.

Drugi punkt wniosku p. Miklasa, wzywający rząd, aby poczynił wszelkie zarządzenia, by najpóźniej w r. 1917 zostały zniesione wszelkie premie dla gorzelń, z wyjątkiem małych gorzelń rolniczych i współdzielczych, odrzucono.

W końcu przyjęto wniosek, wzywający rząd, by stanowczo wystąpił przeciw rafineryom spirytusu, domagającym się przymusu koncesyjnego dla przemysłu spirytusowego.

Wniosek p. Diamanda, aby w czasie klęsk nieurodzaju zakazywano wyrabiania spirytusu z kartofli i kukurudzy — odrzucono.

Izba przyjęła wniosek komisyi drożyźnianej (p. Steinhausa), który brzmi: Wzywa się rząd, aby celem powstrzymania drożyzny nafty prowadził dalej dotychczasową akcyę i poczynił wszelkie zarządzenia, by ceny nafty pozostały na odpowiednio niskiej stopie. Do tego wniosku przyjęto dodatek p. Diamanda: „koszty produkcyi państwowej fabryki nafty w Drohobyczu mają służyć za podstawę obliczenia cen“.

Po ukończeniu głosowania Izba przystąpiła do następnego porządku dziennego, tj. do

pierwszego czytania ustawy wojskowej.

Prezydent zarządził zapisywanie się mowców. Następne posiedzenie dziś.

Wśród wzniesionych wczoraj interpelacyi znajduje się interpelacya wszystkich stronnictw czeskich w sprawie upośledzenia szkolnictwa czeskiego w Austryi dolnej.

Koło polskie.

Wiedeń. (TBK.). Przed ukończeniem dyskusyi w Izbie posłów nad wnioskami komisyi drożyźnianej w sprawie karteli, drożyzny węgla i podatku spirytusowego, zebrała się komisya parlamentarna Koła w czasie posiedzenia Izby i ustaliła sposób głosowania dla członków Koła.

Wiedeń. (Tel. wł.). Na posiedzeniu Koła p. Skarbek żądał uchwały przydzielającej swobodę głosowania; ten demagogiczny manewr spotkał się jednak z odprawą większości Koła, która oświadczyła się za jednolitością w postępowaniu.

Pan Skarbek rezygnuje z wiceprezesury Koła.

Wiedeń. (Tel. wł.) Jak opowiadano w kuloarach, na onegdajszem posiedzeniu prezydyum Koła p. Skarbek zrezygnował z wiceprezesury Koła z powodu zarzutów, jakie mu czyniono, a mianowicie, że daje informacye swoim organom z tajnych posiedzeń prezydyum. Na wczorajszem posiedzeniu grupy wszechpolskiej rozpatrywano tę sprawę i wyrażono p. Skarbkowi votum ufności, wobec czego p. wiceprezes... zatrzymał swą godność.

Z Komisyi.

Wiedeń. Na posiedzeniu komisyi regulaminowej pod przewodnictwem posła Germana przedłożył p. Hummer sprawozdanie imieniem subkomitetu, wybranego do jego wniosków w sprawie interpelacyi. W dyskusyi nad tem sprawozdaniem uczestniczył także poseł Romańczuk, oświadczając, że w przedłożeniu widzi postęp, jednakowoż pragnie, aby norma w sprawie odpowiedzi na interpelacye były krótsze.

Komisya prawnicza prowadziła dyskusyę szczegółową nad ustawą o kuratelach. Przyjęto §§. 5—15 w brzmieniu, ułożonem przez subkomitet.

W komisyi szkolnej referował poseł Wastian o petycyach w sprawie zmiany § 55 ustawy państwowej o szkołach ludowych. Przyjęto następujący wniosek: Komisya szkolna uprasza prezydyum, aby na najbliższej konferencyi przewodniczących stronnictw przedłożyło propozycyę, aby wszystkie wnioski, dotyczące zmiany § 55 ustawy państwowej o szkołach ludowych jak najszybciej postawione były na porządku dziennym, ażeby komisya szkolna ostatecznie była w możności przystąpienia do obrad nad tymi wnioskami. Nadto uprasza się członków komisyi, aby w łonie swych stronnictw wywarli wpływ na prezesów klubowych, aby ci, w myśl powyższej propozycyi zajęli stanowisko na konferencyi przywódców klubów.

Poseł Isopescul Grecul w zapytaniu do przewodniczącego prosił o jaknajszybsze załatwienie wniosku w sprawie zniżek jazdy na kolejach państwowych dla nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych. Przewodniczący przyrzekł poczynić kroki w tej sprawie.

Z Kalendarza parlamentu.

Wiedeń. (Tel. wł.). Jak się dowiaduje wasz korespondent, ostatnie posiedzenie Izby przed świętami odbędzie się 28 bm.

Ugoda w Czechach.

Wiedeń. (Tel. wł.) Według wszelkiego prawdopodobieństwa pod koniec tygodnia nastąpi zawarcie ugody w Czechach. Przedsankcyi udzieli pełne zgromadzenie mężów zaufania, które odbędzie się w sobotę.

Drugi dreadnought austryacki.

Wiedeń. (TBK). 21. b. m. odbędzie się w Tryeście uroczyste spuszczenie na wodę okrętu „Tegethoff“. Matką chrzestną będzie arc. Blanka. W uroczystości uczestniczyć będzie także arc. Franciszek Ferdynand.

Mianowania.

Wiedeń. (TBK). Minister sprawiedliwości zamianował sędziego powiatowego Edmund Piechnika radcą sądowym przy sądzie krajowym w Krakowie.

Cesarz zamianował ks. Ottona Windischgraetza tajnym radcą.

Z Węgier.

Przesilenie węgierskie.

Posłuchanie u cesarza.

Budapeszt (TBK). Prezydent Izby magnatów hr. Csaky i Izby posłów Navay odjechali wczoraj popołudniu do Wiednia i będą przyjęci u cesarza na posłuchaniu.

Nadto otrzymali wezwania do cesarza hr. Andrassy, Szell i hr. Aladar Zichy, którzy będą przyjęci przez cesarza w sobotę.

Sprawy zagraniczne.

Kryzys w górnictwie węglowem.

Strajk górników w Westfalii.

Zatarg strzelających z policyą. — Strzelanina.

Hornborn. (TBK). Wczoraj wieczorem odbyły się w Obermarkloh poważne wykroczenia, gdy policya odprowadzała do domu grupę robotników pracujących. Przyszło do walki między strajkującymi a policyą, którą obrzucono kamieniami. Z okien domów dano około 200 strzałów. Kupcy zabarykadowali swe sklepy. Tłum zniszczył latarnie na ulicach. Po kilkakrotnych starciach powiodło się policyi przywrócić spokój. — Wielu urzędników policyjnych, wśród nich dwu komisarzy jest poważnie rannych.

Herne. (TBK.) Wczoraj przyszło do starcia między policyą a strajkującymi. Policya dała ognia. Jeden ze strajkujących, ugodzony kulą w głowę zginął.

Herne. (TBK.) Jak policya donosi, wczoraj ostrzeliwano ponownie policyantów, którzy zrobili użytek z broni palnej. 20-letni górnik zabity w starciu.

Herne. (Tel. wł.). Brockhausen miasto wygląda zapełnie jak w czasie powstania. Latarnie są wytłuczone, szyby wybite, tłum demonstrantów ostrzeliwał wozy kolei miejskiej. Przyszło kilkakrotnie do starć. Wszyscy policyanci są ranni. Zawezwano policyę z innych miast dla zluzowania ich.

Strajk wzrasta.

Zwickau. (TBK). Żądania górników w tutejszym okręgu o polepszenie płac, dotąd po większej części pozostały bez odpowiedzi, a cześć odpowiedziała odmownie. Niezawodnie więc wybuchnie strajk. Idzie tu o 23.000 robotników.

Essen. (TBK). Deklaracya Związku górników chrześcijańsko-społecznych czyni władze odpowiedzialnemi za ponowne zajścia, jeśli władze nie postarają się o lepszą ochronę robotników chętnych do pracy, przed atakami strajkujących.

Essen. Wczoraj zjechało 123.000 górników na 312.000. Strajkuje więc 60·5 procent.

Berlin. (TBK). W parlamencie niemieckim sekretarz stanu Delbrück oświadczył, że na następnem posiedzeniu odpowie na interpelacyę centrum w sprawie strajku górników. Następnie parlament prowadził w dalszym ciągu dyskusyę nad budżetem.

W przededniu pojednania.

Pomyślny zwrot w Anglii.

Londyn. (TBK.) Urzędownie stwierdzają, że zakończenia strajku spodziewać się można już za kilka godzin, jeśli rokowania będą prowadzone dalej w tym samym duchu jak wczoraj.

Londyn. (TBK.) Przed rozpoczęciem konferencyi Związek górników odbył posiedzenie, na którem jednogłośnie wyraził ubolewanie, że właściciele kopalń nie okazali skłonności do uwzględnienia minimum żądań robotników co do podwyższenia płacy. Związek nie może robotnikom doradzać powrotu do pracy, póki nie będzie ustalone minimum płacy, natomiast Związek gotów jest wejść w rokowania z właścicielami kopalń, celem osiągnięcia porozumienia.

Wojna włosko-turecka.

Tylko Włosi mają monopol na zwycięstwa.

Rzym. (TBK). Agencya Stefaniego zaprzecza doniesieniom tureckiego ministerstwa wojny o zwycięskiej walce Turków koło Ainzara.

Moralne bomby włoskie.

Rzym. Ag. Stefaniego donosi z Trypolisu: Z balonu na wysokości 1000 m. rzucono wczoraj 28 bomb na grupę uzbrojonych Turków i Arabów. Każda bomba zawierała kilogram materyału wybuchowego i dosięgła celu przy pełnem materyalnem i moralnem (!) powodzeniu.

Niespokojna wyspa.

Paryż. (TBK). Do dzienników donoszą z Kanei: Zgromadzenie rewolucyjne postanowiło usunąć rząd. Przewodniczący zgromadzenia wydał żandarmeryi rozkaz zamknięcia budynków rządowych aż do dalszego rozporządzenia.

Szef sztabu austryackiego w Berlinie.

Berlin. (TBK). Przybył tu szef austryackiego sztabu generalnego marszałek polny porucznik Schemua.

Zamówiona przyjaźń.

Choi. (Ag. tel. pet.). Chrześcianie w Urmii wystosowali petycye do cara, Dumy i parlamentów w Anglii i Francyi, aby wojska rosyjskie póki to tylko będzie możliwe pozostały w Urmii. Chanowie i właściciele dóbr prosili konsula rosyjskiego o ochronę.

Nawodnienie Egiptu.

Kair. (TBK). Rząd zatwierdził plan nawodnienia dolnego Egiptu, tj. 399.000 hektarów; obszary te będą oddane pod uprawę w najbliższych 4 latach. Wykonanie tych robót kosztować będzie 2 i pół miliona funtów szterlingów.

Katastrofa na morzu.

Bombaj. (TBK) Na okręcie, którego załoga składała się z 9 marynarzy indyjskich, wybuchło półtora ton dynamitu. Statek wyleciał w powietrze, z załogi nie pozostał ślad. W obrębie kilkunastu mil odczuto wybuch, wszędzie wyleciały szyby.

Chiny po rewolucyi.

Akcya Japonii.

Tokio. (TBK). „Biuro Reutera" donosi, że Japonia zaproponowała wspólną akcyę co do uznania Juanszikaja prezydentem republiki chińskiej. Większość mocarstw już przyjęła tę propozycyę, tylko jedno mocarstwo poczyniło zastrzeżenie co do Mongolii.

Różne.

Z krwawych kart lotnictwa.

Fatalne zderzenie dwóch latawców.

Johannistal. (TBK.) Dziś rano zderzył się w wysokości 5 metrów latawiec, którym jechał lotnik Schade z uczniem Badowskim, z drugim latawcem ucznia lotniczego Rettingera. Oba latawce zdruzgotane. Badowski ciężko raniony.

Jeszcze jeden wypadek.

Pau (TBK). Porucznik Sevelle spadł podczas lotu z latawca i zabił się na miejscu.

Z Rady miejskiej.

Debata budżetowa.

(*m*). Z niezwykłą wprost punktualnością i przy dość znacznym komplecie rozpoczęło się wczorajsze posiedzenie Rady miasta, na którem w dalszym ciągu prowadzono debatę budżetową. O godzinie 7 prez. Neuman zagaił obrady, poczem bez żadnych wstępów nastąpiły sprawozdania poszczególnych referentów komisyi.

Z kolei załatwiono

następujące dalsze rubryki:

Teatr miejski (ref. r. Schneider) 29.063 koron.

Koszty utrzymania realności miejskich etc. (ref. r. dyr. B. Lewicki w zast. r. Rawskiego) 90.192 kor.

Podatki z dodatkami i ekwiwalent należytości prawnych (r f. r. dyr. B. Lewicki w zast. r. Rawskiego) 55.507 kor.

Policya miejscowa i zarząd aresztów miejskich (ref. r. dyr. B. Lewicki w zast. r. Pierackiego) 165.665 kor.

Służba zdrowia, cmentarze etc. (referent r. dyr. B. Lewicki w zast. r. Piaseckiego) 257.417 koron.

Wydatki na kościoły (ref. r. Przygodzki) 53.854 koron.

Zakład miejski dla sierot (ref. r. Szczurkiewicz) 84.189 kor.

Wydatki na cele dobroczynności publ. (referent r. Sklepiński) 490.252 kor.

Plantacye i ogrody (refer. r. Traczewski) 125.865 kor.

Budowy wodne (ref. r. dyr. B. Lewicki w zast. r. Krocha) 3000 kor.

Kanały (ref. dyr. B. Lewicki w zast. r. Krocha) 150.620 kor.

Zakład czyszczenia miasta i utrzymanie porządku (ref. r. Soupper) 487.322 kor.

Zarząd dworca budowniczego i utrzymanie zaprzęgów miejskich (referent r. Soupper) 93.093 koron.

Wydatki rozmaite (subwencye) referent r. dyr. B. Lewicki w zastępstwie r. Pierackiego) 154.470 kor.

Budżet gazowni miejsk. (ref. r. Pawlewski) 325.593 kor.

Wydatki na wodociągi miejskie (referent r. dyr. B. Lewicki w zast. r. Piaseckiego) 1,374.330 koron.

Miejski zakład pogrzebowy (ref. r. Przygodzki) 184.227 kor.

Fundusz dóbr gm. m. Lwowa (ref. r. Dziwiński) dochody 148.607 kor., rozchody 88.012 koron, zwyżka 60.595 koron.

Fundusz miejskiego Muzeum przemysłow. (ref. r. dyr. B. Lewicki) 78.182 kor.

Fundacye (ref. r. Dąbrowski i dyr. B. Lewicki) uchwalono wszystkie.

Rezolucye.

Łącznie z rubrykami temi przyjęto następujące rezolucye:

Do rubryki XVI:

Wzywa się magistrat, aby przedłożył, ile możności jak najrychlej, wnioski w sprawie odstąpienia gruntu pod budowę kościoła w dzielnicy I (Zofiówka).

Do rubryki XVIII:

Wzywa się magistrat, aby ustanowił centralny ekonomat dostaw dla miejskich zakładów. Wzywa się zarząd miejskiego zakładu sierót, aby w r. 1912 zarządził wydanie sprawozdania o stanie i rozwoju miejskiego zakładu sierót.

Do rubryki XIX:

Wzywa się magistrat, aby przedłożył Radzie m. sprawozdanie szczegółowe z czterolecia działalności gminy w zakresie dobroczynności systemu elberfeldzkiego, a to do końca marca 1912.

Do rubryki XXII:

Wzywa się magistrat, aby przedłożył wnioski wraz z kosztorysami co do budowy nowych cieplarń; drogi parkowe i deptaki posypywał żwirem; zakładał szkółki drzew owocowych; zakładał na plantacyach jak najwięcej dywanów kwiatowych. Uprasza się prezydyum miasta o przyspieszenie sprawy rekonstrukcyi restauracyi na Wysokim Zamku. Wzywa się magistrat, aby najdalej do 2 miesięcy przedłożył wnioski w sprawie reorganizacyi służby plantacyjnej, aby polecił inspektorowi plantacyi miej. założenie inwentarza sadzonych drzew (z metrykami) i przedkładanie tego inwentarza corocznie komisyi plantacyjnej, aby wydał stosowne zarządzenia, celem utrzymania ławek na miejskich plantacyach zimą i latem w dobrym stanie i postarał się o znaczne powiększenie ilości ławek.

Wobec wzrastającej ilości młodzieży, oddającej się sportowi saneczkowemu wzywa się magistrat, aby jak najrychlej wygotował wnioski w kierunku ułatwienia sportu saneczkowego i zapewnienia większego bezpieczeństwa dla osób, oddających się temu sportowi i widzów, ewentualnie przez urządzenie kilku stosownych torów saneczkowych przez gminę. Wzywa się magistrat, aby jak najrychlej przedłożył wnioski wraz z kosztorysami w sprawie uregulowania dostępu na Wysoki Zamek od ulicy Tatarskiej, aby zwrócił się do organów policyjnych z wezwaniem, aby dozorujący żołnierze większą baczność zwracali na ogrodzenia plantacyi miejsk. (żelazne balaski), niszczone bardzo przez młodzież i dorosłych, wzywa się prezydyum, aby wyjednało u Rady szkolnej okręgowej systematyczne pouczenia młodzieży szkół miejsk. o potrzebie szanowania plantacyi publicznych, oraz aby odniosło się do Rady szkolnej krajowej z prośbą o pouczanie młodzieży szkół średnich w tym samym kierunku; wzywa się magistrat, aby przedłożył plan urządzenia parku Jordana i postawienie dworca w tym parku.

Do rubryki XXIV:

Wzywa się magistrat, aby na mocy ustawy zażądał zwrotu 60 proc. kwoty preliminowanej na kanał w ul. hr. A. Potockiego w wysokości 18.400 kor., ponieważ kanał ten jest objęty projektem regulacyi Pełtwi, aby na przyszłość w miejsce kanałów kamionkowych, ze względu na mały przekrój w naszych warunkach nieodpowiednich, projektowano z reguły kanały betonowe przełazowe, aby dopilnował biuro kanałowe, by przedłożyło mu, a następnie Reprezentacyi m.

wynik obserwacyi nad budową kanału w ulicy Kraszewskiego.

W tem miejscu nastąpiło sprawozdanie r. Souppera o czyszczeniu miasta, które wywołało większą dyskusyę. Powody tego łatwo zrozumiałe, gdy się doda, że omawiana w niem była tak żywotna sprawa.

Nieco o czystości Lwowa.

Pierwszy zabrał głos r. Makowicz i w prostych, ale dosadnych słowach napiętnował bezhołowie magistrackie, które powoduje obecny stan czystości Lwowa. Wyrzuca się pieniądze, ale z tego korzyść minimalna.

Czystość oznaką kultury.

R. dr. Dwernicki uważa uwagi r. Makowicza za zupełnie trafne. Gospodarka magistracka na polu utrzymania w mieście czystości jest wprost fatalna. Wskazuje to najlepiej stan ulic i chodników, które urągają najprymitywniejszym wymaganiom. Oznaką kultury miasta jest jego czystość. Niestety jednak i publiczność nie spełnia pod tym względem swego obowiązku. — Magistrat znów nie wyzyskuje wcale odpowiednich przepisów. Mowca wykazuje haniebny stan chodników i zaznacza, że im dalej na wschód, tem większy panuje brud! Nie powinniśmy jednak miasta naszego zaliczać do dalekiego wschodu, lecz obowiązkiem naszym jest stać bliżej kulturze zachodu.

Jest źle, ale było jeszcze gorzej!

Zdania tego jest wiceprezydent dr. Rutowski, który znaczną winę braku czystości przypisuje brakowi bruków. Olbrzymi jest procent dróg niebrukowanych. Kurzawa zainstalowała się we Lwowie na stałe. W innem mieście, jeśli utworzy się wybój, zaraz się to naprawia, tu zaś czeka się, aż dojdzie do nieszczęścia. Również wynaleźć trzeba inny sposób kropienia. Ale choć wody wodociągowej brak, sprzeciwia się dr. Rutowski otworzeniu starych studzien, bo równałoby się wydaniu miasta na łup chorób zakaźnych. Jedyną radą, to utworzenie zbiorników na peryferyi miasta.

Czy pomogą?

Po przemówieniach kilku innych radnych, uchwalono następujące w tej sprawie rezolucye:

Uprasza się prezydyum, aby zbadało kwestyę zmiany dotychczasowego sposobu czyszczenia miasta i zastanowiło się nad sposobem ewentualnego pokrycia kosztów z tą zmianą połączonych. Wzywa się magistrat, aby z oszczędności budżetowych zakupił kosze na papiery i odpadki i ustawił je na plantacyach i ulicach miasta. Uprasza się prezydyum, aby zastanowiło się nad kwestyą dyslokacyi beczkowozów i przyrządów do czyszczenia miasta w kilku na peryferyi miasta położonych punktach; nad sposobem w Dreźnie praktykowanym, rozwożenia wody, przesuwania zamiataczek i wozów zabierających śnieg i śmiecie z ulic przy torze tramwajowym położonych, za pomocą przyrządów przyczepianych do motorów elektrycznych.

Pozatem uchwalono też rezolucyę r. dra Dwernickiego następującej treści:

Wzywa się magistrat, aby z całą ścisłością przestrzegał, ażeby właściciele domów spełniali obowiązek czyszczenia chodników i ulic stosownie do istniejących przepisów.

Uchwalono również i dalszą rezolucyę do rubryki XXVII.

Wzywa się magistrat, aby na przyszłość preliminował osobno wydatek na utrzymanie rzemieślników do naprawy narzędzi a osobno wydatek na kucie koni i naprawę narzędzi wyłącznie kowalskich.

Po uchwaleniu jeszcze całego szeregu innych rezolucyi, debatę budżetową odroczono do soboty.

Ostatnia poczta.

— Aresztowanie niebezpiecznego bandyty. Z Krakowa donoszą: Aresztowano tu niebezpiecznego bandytę Jana Leśniaka wraz z drugim towarzyszem jego, Michałem Truszem. Okazało się, że Leśniak jest niebezpiecznym bandytą i w listopadzie z. r. w Bochni obrabował robotnika polskiego. Specyalnością jego było wywabianie robotników sezonowych, mających pieniądze w odległe okolice miasta i zabieranie im ich oszczędności, przyczem nie wahał się mordować. Bandyta ten obwiniony jest o spełnienie rabunkowego morderstwa w Babicach w roku zeszłym.

— Z Nowo Czerkąska donoszą: W kopalni Towarzystwa Jekaterynosławskiego, wydarzyła się katastrofa. 10 górników zasypanych.

— Po odkryciu bieguna południowego. Z Chrystyanii telegrafują: W Stortingu postawił poseł Vik wniosek wyznaczenia 6000 kor. rocznie na nadzwyczajną katedrę dla Amundsena. Prezydent ministrów zapowiedział wniosek rządu w sprawie uchwalenia pewnej sumy na podróże Amundsena, aby umożliwić Amundsenowi osiągniecie właściwego jego celu, mianowicie dotarcie do bieguna północnego.

— Spóźnionym śladem Amundsena. Z Hobart w Australii telegrafują: Okręt „Aurora“, należący do wyprawy antarktycznej Mawsona, przybył tu. Wyprawa nie znalazła wybrzeża kraju Clariy.

Walne Zgromadzenie Tow. politechnicznego.

W sali Tow. politechnicznego odbyło się wczoraj wieczór walne zgromadzenie członków. Zebranie zagaił prezes Tow. r. dw. Ingarden, poczem sekretarz inż. Sikorski odczytał protokół z ostatniego walnego zgromadzenia, który zebrani przyjęli do wiadomości. Sprawozdanie drukowane z działalności wydziału za rok 1911, uzupełnił prezes r. dw. Ingarden krótkiem przemówieniem, w którem m. i. wspomniał o mowie prezydenta Izby pos. Sylwestra, który podniósł był, że inżynierowie są uzdolnieni do prowadzenia nietylko agend ściśle fachowych, ale także potrafią być kierownikami instytucyi, gdzie dotąd przeznaczano prawników.

W dyskusyi nad sprawozdaniem wydziału zabrał pierwszy głos prof. Hauswald, który omówił krótko działalność Towarzystwa i podniósł zasługi wydziału. Inż. Krobicki poruszył sprawę objęcia protektoratu nad balem Bratniej Pomocy słuch. politechniki, wywodząc, że było to pokrzywdzeniem dla innych Towarzystw, którym protektoratu odmówiono. Mowca ryzykował nawet zarzut, że w ten sposób Towarzystwo angażuje się politycznie (!) Zaznaczył dalej, że kiedy Towarzystwo przystąpiło jako członek wieczysty do Tow. Bratniej Pomocy, powinno to samo uczynić z Tow. Wzajemnej Pomocy.

Na wniosek prof. Skibińskiego przerwano dyskusyę, by przeprowadzić wybory, poczem przemawiało jeszcze kilkunastu mowców, a pomiędzy nimi inż. Sikorski, który omówił akcyę w sprawie kanałowej.

Wynik wyborów przedstawia się następująco:

Z dawnego wydziału pozostali: prezes: Ingarden Roman. Członkowie: dr. Anczyc St., dr. Balicki W., Biernacki K., Epler K., Gajczak T., Ross J., Świeżawski St., Syroczyński L.

Na nowo wybrano: Zast. prezesa: Syroczyński L., Tomicki J. — Wydział na 2 lata: Downarowicz St., Drewnowski K., Fiedler T., Kamienobrodzki A., Rożański A., Rozwadowski T., Suchowiak W., Wiktor St. Wydział na 1 rok: Sikorski Władysław.

KRONIKA.

Jubileusz J. I. Kraszewskiego. Towarzystwo literackie im. A. Mickiewicza we Lwowie urządzi w jesieni b.r., celem uczczenia jubileuszu J. I. Kraszewskiego, cykl wykładów o powieści polskiej. Prelegenci otworzą w szeregu odczytów całkowity obraz rozwoju powieści od czasów najdawniejszych po dzień dzisiejszy, przyczem szczególną zwracać będą uwagę na znaczenie powieści, jako ważnego czynnika społecznego i kulturalnego, omówią dokładnie genezę poszczególnych typów romansu naszego, jego związek z literaturą europejską, rozwój techniki powieściowej, oraz całe mnóstwo ciekawych kwestyi, złączonych ściśle z tą gałęzią literatury. Szczegółowy program wykładów podany zostanie w swoim czasie do wiadomości publicznej.

Towarzystwo, pragnąc także przypomnieć ogółowi twórczość dramatyczną Kraszewskiego, przygotowuje wystawienie jednej z jego sztuk dramatycznych, w nadziei, że społeczeństwo powita tę myśl z radością i nie odmówi swego poparcia usiłowaniom, które zmierzają do oddania czci należnej wielkiemu pisarzowi. Prace przygotowawcze około przedstawienia scenicznego już zostały rozpoczęte.

Kalendarzyk.

Dziś czwartek (14. marca). Rz. kat. Matyldy. Gr. kat. Ewdokii.

Wschód słońca o godzinie 5·42 rano, zachód o godzinie 5·25 popołudniu.

Prognoza na dziś:

Galicya wschodnia: Zmiennie, później zachmurzenie zmniejsza się, niepewnie, nieco cieplej, półn.-zachodni mierny wiatr.

Galicya zachodnia: Zmiennie, pochmurno, niepewnie, chłodno, północny mierny wiatr.

Repertuar Teatru miejskiego:

W czwartek 14. marca, po raz 2-gi: „Noc w Wenecyi“, operetka w 3 aktach J. Straussa.

Walne Zgromadzenie „Rodziny“ w Gródku Jagiellońskim odbędzie się dnia 17. marca o godz. 4 po południu w sali „Gwiazdy“.

Przeniesienia w służbie politycznej. Namiestnik przeniósł: kom. pow. St. Marynowskiego z Rawy ruskiej do Brodów; koncypistę nam. Wal. Karasińskiego ze Strzyżowa do Przemyśla, oraz prakt. konc. nam. Z. Machnowskiego ze Lwowa do Tłumacza, Rom. Kulczyckiego ze Lwowa do Strzyżowa i Józ. Piotrowskiego ze Lwowa do Rawy ruskiej.

Namiestnik przeniósł sekretarzy pow.: S. Święcickiego z Przemyśla do Brzeska, Al. Sołtysa ze Starego Sambora do Stanisławowa i A. Kucharczyka z Brzeska do Przemyśla, oraz kanc. nam.: W. Maternę z Tłumacza do Borszczowa, A. Szurkawskiego ze Stanisławowa do Borszczowa i J. Stachowa z Borszczowa do Starego Sambora.

Zjazd stronnictwa ś. p. ks. Stojałowskiego. Jak donosi „Tygodnik Chrzanowski“, 17. b. m. odbędzie się w Chrzanowie ogólne zgromadzenie przedstawicieli stronnictwa ks. Stanisława Stojałowskiego. Zgromadzeniu temu, na którem mają być powzięte uchwały, dotyczące reorganizacyi stronnictwa, przewodniczyć będzie poseł parlamentarny Zamorski.

Sprawozdanie giełdowe i towarowe

Zamknięcie giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń, dnia 13. marca 1912.

Dziś o godz. 2·30 popołudniu notowano.

Akcye austr. Zakładu kredyt. 656·25. Akcye węgierskiego Zakładu kredyt. 862·—, Akcye Anglobanku 339·25 Akcye Unionbanku 629·—, Akcye Länderbanku 546·— Akcye Bankvereinu 546·—, Akcye Bodenkredit 1315·— Akcye galic. Banku hip. 702·—, Akcye Praskiego Banku kredytowego 701·50, Akcye kolei państwowych 743·50, Akcye kolei południowej 107·75, Akcye kolei północnej 5070—5100, Akcye kol. czerniow. —, Akcye Alpiny 940·50, Akcye Rima Muranyi 731·75, Akcye Prag. Towarzystwa żel. 2825——— Akc. Fabryki broni 905·—. Akcya tureckie tytoniowe 331·50. Akcye gal. Karpackiego Tow. naftow. 730·—, Oblig. węg. indemniz. 89·70 Renta majowa 89·93, Renta kor. austr. 89·95, Renta kor. węg. 89·70, 56 l. list. Tow. kred. ziemsk. 91·50, 4-proc. listy Banku hipot. 91·75, 4 pół proc. l. Banku hip. 98·35, 5-proc. list. Banku hipot. 110·—, 4 proc. listy Banku kraj 92·00, 4 i pół proc. B. kr. 98·50, 4-proc. gal. Oblig. prop. 97·50, 4-proc. gal. pożyczka kraj. z r. 1893 90·10, 4-proc. pożyczka m. Lwowa 92·—, 4-proc. poż. m. Krakowa 89·00, Losy tur. 245·25. Marki 117·99, Ruble 254·50, 5-proc. renta rosyjs. 1906 r. 103·65, Akcye Skoda 739·50 Galic. Bank kredyt. 99·25. Powsz. Bank depozytowy 551·—, Nowa renta koron. austr. —·—.

Usposobienie: chwiejne, w końcu spokojne i utrzymane.

NADESŁANE.

Artykuły i notatki w tym dziale zamieszczone nie pochodzą od Redakcyi.

Pismem kieruje KOMITET REDAKCYJNY.
Wydawca: Spółka wydawnicza „Gazety Wieczornej“
Redaktor odpowiedzialny: JERZY KONARSKI.
Drukiem Spółki Drukarskiej „Prasa“ ul. Sokoła l. 4.